Med blicken på etiken

PENSIONSRAPPORT 2007

KPA PENSION

Innehåll

Förord	3
Sammanfattning	4
Pensionspengar med makt att påverka	7
Etiskt pensionssparande allt viktigare	15
KPA Pensions placeringskriterier	18

Förord

Vet du vad dina pensionspengar gör just nu?

Om inte, är du långt ifrån ensam. Pensionspengarna är placerade någonstans och bidrar därför direkt till utveckling i små och stora företag världen över. Under åren har KPA Pension visat hur pensionspengarna påverkar våra levnadsförhållanden. Både för oss som lever nu och för framtida generationer.

Vi påminns ständigt om den globala uppvärmningen. Exemplen är många: Tsunamin, stormen Gudrun, översvämningar i Bangladesh och även i norra Europa. Det råder stor enighet bland forskarna om att den globala uppvärmningen till stor del beror på människan själv. Uppmärksamheten i medierna har också varit omfattande. Och miljontals besökare har strömmat till biosalongerna världen över för att se Al Gores omtumlande film ”En Obekväm Sanning”.

Genom att förändra vår egen konsumtion kan vi bidra till att minska utsläppen av koldioxid och andra växthusgaser i atmosfären. Försäljningen av miljöbilar växer rekordartat och för de flesta är det en självklarhet att källsortera.

Däremot är det kanske inte lika uppenbart att du under ditt yrkesverksamma liv kommer att samla ihop en stor säck pensionspengar. Pengar som har kraft att påverka förhållandena för människa och miljö. Så varför inte låta pensionspengarna göra gott fram till den dag du själv behöver dem.

I årets pensionsrapport vill vi tydliggöra vad just dina pensionspengar kan göra för att du ska få en bättre framtid.

Bertil Repfennig
Vd KPA Pension

Sammanfattning

- En tredjedel av det samlade börsvärdet i världen är pensionspengar vilket ger en stor makt till pensionsförvaltarna. Pensionspengarna kan bidra till att minska fattigdomen och hjälpa till med att ställa om energisektorn och bevara världens naturresurser.
- Etiskt sparande i fonder har i genomsnitt gett en högre avkastning än övriga fonder. När samtliga fonder på den svenska marknaden jämförs med gruppen etiska fonder har de etiska fonderna gett högre avkastning både på lång och kort sikt.
- Avgifterna som i snitt tas ut för det totala fondsparandet i Sverige är tre gånger så höga som de avgifter som KPA Pension tar ut för sina etiska fonder. Det visar att etiskt sparande inte behöver kosta mer.
- Endast hälften av de anställda inom kommunsektorn vet att de kan pensionsspara etiskt.
- De tre viktigaste anledningarna till att människor vill pensionsspara etiskt är att de vill påverka företag att vara etiska, att de vill ta ansvar för framtiden och att det känns bra för samvetet.
- 9 av 10 anställda i kommuner och landsting anser att det är mycket viktigt att deras pensionspengar placeras för en bättre miljö och för mänskliga rättigheter. Trots detta tar en del pensionsbolag inte etiska hänsyn när de placerar spararnas pengar.
- 9 av 10 anställda kräver att fack och arbetsgivare tar ansvar för att pensionen placeras etiskt. Ett sätt att möta kraven är att låta etiken påverka pensionsupphandlingarna.
- Engagemanget för miljön prioriteras högst av de anställda. Mänskliga rättigheter kommer som god tvåa. Tidigare års undersökningar visar på motsatt förhållande.
- 8 av 10 känner oro för klimatförändringarna, vilket är logiskt eftersom miljöfrågan intresserar de anställda i kommuner och landsting allt mer.

Etikrapport i två delar

Del 1. Etiskt pensionssparande - ett sätt att påverka framtiden. Sid 5-12.
KPA Pension har under lång tid erbjudit etiskt sparande och arbetar aktivt med socialt ansvarstagande. Vi vet av erfarenhet att pensionspengarna kan bidra till en bättre framtid, både för människa och miljö. I den här rapportens första del visar vi hur etiskt pensionssparande kan påverka den framtida utvecklingen och samtidigt ge en trygg pension.

Del 2. Så tycker anställda i kommuner och landsting om etiskt pensionssparande. Sid 13-17.
KPA Pension har under april och maj 2007 låtit genomföra telefonintervjuer med 1 000 personer anställda inom kommun och landsting. Resultatet av denna undersökning redovisas i rapportens andra del. Undersökningen innehåller även en del detaljfrågor som inte särredovisas. Vi vill påpeka att samtliga svar stödjer de här redovisade resultaten.

Del 1

ETISKT PENSIONSSPARANDE – ETT SÄTT ATT PÅVERKA FRAMTIDEN

Vad gör dina pensionspengar just nu?
Hos oss placeras de för att växa i företag som inte producerar cigaretter eller tobak. Och vi har lägre avgifter än de flesta.
KPA
PENSION

Pensionspengar med makt att påverka

Pensionspengarna utgör en tredjedel av det samlade börsvärdet i världen – hela 18 000 miljarder dollar[1]. Därför har pensionskapitalet stor makt att påverka. Exempelvis kan pensionspengarna bidra till att förbättra mänskliga rättigheter och miljö genom att pengarna förvaltas etiskt. Ändå är det fortfarande ganska vanligt att pensionspengar hamnar i företag vars etik kan ifrågasättas.

En tredjedel av världens börsvärde är pensionspengar.

Att pensionsspara etiskt "kostar" inget extra för den enskilda individen. Tvärtom visar jämförelser att etiska fonder i snitt går lika bra eller bättre än övriga fonder[2].

Etisk förvaltning har också vuxit snabbt under det senaste årtiondet. I Sverige är det totala etiska sparandet i fonder idag 12 procent av det totala fondsparandet, något mer än det etiska fondsparandet i USA på cirka 10 procent.

Varje yrkesarbetande i Sverige samlar under sitt arbetsliv ihop miljonbelopp i pension. Dessa pensionspengar ger oss alla makt att påverka.

[1] Watson Wyatt Global Investment Review 2001/CWC

[2] Svensk Fondstatistik/Folksam Etikrapport 2006

Principer för hur etiska pensionspengar placeras

Något förenklat kan man tala om att pensionspengarnas makt kan användas på två olika sätt:

- *Påverkande.* Pensionsbolagen kan genom sina placeringar aktivt påverka företagen att ta ansvar för miljö och mänskliga rättigheter. Ett exempel är att uppmuntra företag att ändra sin energiproduktion från fossila bränslen till förnybar energi. Andra exempel är att verka för jämställdhet och grundläggande arbetsrättsliga frågor.
- *Uteslutande.* Vissa branscher och företag utesluts från investeringar, oavsett hur bra deras miljöpåverkan och arbetsmiljö är. De utesluts när deras verksamhet står i strid med etiska värderingar och skadar människa och miljö, exempelvis vapen-, tobaks-, spel- och alkoholindustrin.

KPA Pension placerar pensionspengarna enligt påverkande och uteslutande kriterier i syfte att påverka företagen. Däremot finns inget ideellt inslag i KPA Pensions förvaltning. Ideell förvaltning innebär att en viss del av vinsten går till ett förutbestämt ideellt ändamål. De flesta pensionsbolag placerar varken etiskt eller ideellt.

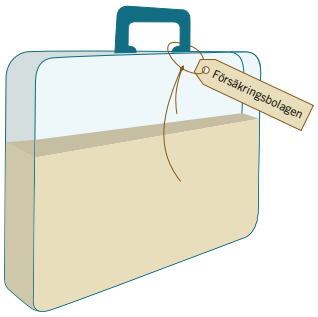

Försäkringsbolagen har tillgångar motsvarande 60 procent av Stockholmsbörsen.

Så går det till i praktiken

Samtliga aktieinnehav granskas två gånger per år av GES Investment Services. Bolag som inte håller måttet för KPA Pensions placeringskriterier sållas ut. I den etiska kapitalförvaltningen använder sig förvaltaren av det inflytande som ägandet i företagen ger, till exempel genom att rösta på bolagsstämmor. Ett annat effektivt medel är att förvaltaren verkar som opinionsbildare och driver på företagen att genomföra förändringar. Här visar vi några exempel.

1. PÅVERKAN FÖR EN BÄTTRE MILJÖ

Ett viktigt steg för att påverka miljön är att vara en god förebild. KPA Pension är sedan 1998 miljöcertifierat enligt ISO 14001, vilket ställer krav på aktivt arbete med att reducera negativ påverkan på miljön. När vi miljöbedömer våra investeringsobjekt tar vi bland annat hänsyn till:

- Finns det något etablerat miljöledningssystem?
- Finns en skriven och antagen miljöpolicy?
- Finns formulerade miljömål?
- Är personalen utbildad i miljöfrågor?
- Bedöms underleverantörer ur miljösynpunkt?
- Finns det någon form av årlig miljöredovisning?

Dessutom sätter KPA Pension upp särskilda miljömål för sin egen kapitalförvaltning. Det innebär att alla företag som KPA Pension placerar kapital i miljöbedöms på en skala från 0 till 3, där 3 innebär att företagen helt uppfyller våra krav. De företag som får lägst betyg inleder KPA Pension en dialog med, där företagen bland annat uppmanas att redovisa på vilket sätt de aktivt arbetar med miljöfrågorna.

Fallet Freeport-McMoRan

Företaget Freeport-McMoRan bedriver gruvverksamhet och har sammankopplats med miljöförstöring vid sina gruvor i Indonesien. Miljöorganisationer, aktieägare och myndigheter har kritiserat den bristfälliga avfallshanteringen som orsakat föroreningar, något som lett till problem för lokalbefolkningen. Företaget har under flera år tagit del av kritiken men har ändå inte tillfredsställande åtgärdat problemen.

KPA Pensions åtgärder

Under 2007 kommer vi att sälja innehavet i Freeport-McMoRan. Samtidigt kommer företagets ledning att få besked om motiven till varför bolaget ratas.

Fakta om klimatförändringar

- Av de senaste 12 åren har 11 år varit de varmaste sedan 1850.
- Isarna i Arktis kan under sommarmånaderna komma att försvinna redan 2040. Då värms världshaven ytterligare, eftersom det då inte längre finns någon is som kan reflektera solenergi tillbaka ut i rymden.
- Hundratals miljoner människor som bor i låglänta kustområden drabbas då havsytan stiger. Havsytan beräknas öka med hela 0,20-0,43 meter från 1980-1999 till 2090-2099.
- Var tredje djurart på jorden kan komma att försvinna på grund av den globala uppvärmningen.
- Malaria och andra parasitsjukdomar kan bli vanligare och spridas till områden som får ett varmare klimat.
- Människorna i u-länderna är mest utsatta för effekterna av en global uppvärmning.

Källa: FN/IPCC

2. KAMPEN FÖR MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Fallet Bridgestone Corporation

Bridgestone Corporation är en av världens största tillverkare av däck. Företaget har drygt 13 000 anställda med huvudkontor i Tokyo. I maj 2006 publicerade FNs delegation i Liberia en kritisk rapport om de mänskliga rättigheterna på gummiplantagerna i landet. Bridgestone Corporations dotterbolag äger en av dessa gummiplantager.

Rapporten visade att barnarbete är ett allvarligt problem i landet. Många barn börjar arbeta redan vid nio eller tio års ålder för att hjälpa sina föräldrar att nå de höga kvoter som företaget kräver.

Enligt FNs rapport krävs att varje arbetare tappar gummi ur 1 125 gummiträd per dag för att få sin dagslön på 3,19 dollar. Arbetet tar omkring 12-14 timmar per dag. Ofta måste fler i familjen, bland annat barnen, bidra för att klara kraven och därmed få ut lönen.

KPA Pensions åtgärder

KPA Pension har kontaktat Bridgestone Corporation. Vi har bland annat bett om att få svar på hur Bridgestone kontrollerar och följer upp att barn inte arbetar på plantagen. Vi har också ställt frågor om hur företaget ska se till att barn inte tvingas hjälpa sina föräldrar i arbetet. Eftersom Bridgestone Corporation inte har kunnat lämna tillfredsställande garantier att barnarbete inte förekommer, har KPA Pension beslutat att aktierna i företaget ska säljas.

Fallet Wal-Mart

Detaljhandelskedjan Wal-Mart är världens största privata arbetsgivare med 1,5 miljoner anställda. Wal-Mart har under de senaste åren kritiserats häftigt för dålig personalpolitik och har motarbetat facklig organisering.

Dessutom är företaget indraget i ett antal rättsliga processer för att systematiskt ha tillämpat en könsdiskriminerande lönesättning och diskriminering på grund av sexuell läggning.

KPA Pensions åtgärder

Sedan en lång tid tillbaka har vi avstått från att placera i Wal-Mart. Däremot placerar flera andra svenska livförsäkringsbolag pensionspengar i Wal-Mart.

Fakta om barnarbete

- 250 miljoner barn i världen beräknas arbeta.
- Barn som tvingas arbeta kan sällan gå i skolan. Därför blir många analfabeter och har små chanser att ta sig ur fattigdomen.
- Internationella konventioner kräver att barn inte får börja arbeta förrän de har avslutat obligatorisk skolgång eller tidigast vid 15 års ålder.
- Undantag tillåts dock för lättare arbete och särskild hänsyn tas till det specifika landets skolsystem och ekonomiska förhållanden.
- Ytterligare ett undantag är att barn i u-länder får delta i lättare arbete från tidigast 12 års ålder.

Källa: FN Global Compact/ILO

3. MOTVERKA VAPENTILLVERKNING

Fallet Ericsson

Telekomföretaget Ericssons tidigare dotterbolag, Ericsson Microwave System, tillverkade och sålde under många år flygburna radarsystem för militärt bruk, det vill säga för krig. Bland de länder som Ericsson exporterade till fanns Indien, Pakistan och flera länder kring den konfliktdrabbade Persiska viken.

KPA Pensions åtgärder

KPA Pension investerade under många år inte i Ericsson på grund av att företaget hade vapentillverkning. Först efter att Ericsson sålt Ericsson Microwave System i juni 2006 valde KPA Pension att placera pensionspengar i Ericsson.

Fallen Northrop Grumman, Honeywell och United Technologies

I dag utvecklas och produceras fortfarande system för krigföring med kärnvapen. Northrop Grumman, Honeywell och United Technologies är exempel på sådana företag.

KPA Pensions åtgärder

KPA Pension och stora pensionsförvaltare som Norska Oljefonden utestänger bolag som är involverade i produktion av kärnvapen. Däremot placerar flera andra livförsäkringsbolag i Sverige pensionspengar i dessa bolag.

Fallet Raytheon

Raytheon tillverkar centrala delar till klusterbomber. Klusterbomber är vapensystem som orsakar liknande skador som minor gör. 98 procent av de människor som skadas eller dödas av klusterbomber beräknas vara civila.

KPA Pensions åtgärder

Vi har uteslutit alla investeringar i Raytheon. Även i detta bolag placerar flera andra svenska livförsäkringsbolag.

Fakta om vapen

- Uppskattningsvis finns i dag 300 000 barnsoldater som deltar i ett 30-tal väpnade konflikter.
- 64 länder i världen har tillsammans 100 miljoner landminor riktade mot människor. I Kambodja är antalet landminor fler än invånarna i landet.
- Kostnaden för att producera en mina uppgår till endast tre dollar men att ta bort en mina kan kosta mellan 100 och 200 dollar.
- Utgifterna för all världens vapen uppgår till cirka 1 000 miljarder dollar. I jämförelse skulle det kosta 6 miljarder dollar ytterligare för att alla världens barn skulle få gå i skolan.

Källa: FN

Mer information om vilka företag som KPA Pension inte placerar pensionspengar i finner du på KPA Pensions hemsida www.kpa.se

Bättre avkastning för den som sparar etiskt

Det finns en missuppfattning om att etiskt pensionssparande skulle ge sämre avkastning än annat sparande. Fakta talar för att det tvärtom är företagsekonomiskt lönsamt. Att inte ta hänsyn till hur företag påverkar miljö och mänskliga rättigheter kan minska pensionen. Företag som inte respekterar mänskliga rättigheter och inte tar hänsyn till miljön löper risk att bli utsatta för köpbojkotter med vikande försäljning och fallande aktiekurser som resultat. Ett tydligt exempel på detta är ABBs enorma kostnader i USA för att komma till rätta med tidigare asbestproblem. Idag är tvärtom ABB ett bolag som ligger långt framme i sitt etikarbete.

Korruption i stora bolag är ett annat exempel på risker – vilket under senare år satte en skandalstämpel på Enron, WorldCom och Skandia. Detta har kostat pensionssparare stora summor.

Diagrammet nedan visar tydligt att etiska fonder som är tillgängliga för svenska sparare i snitt slår övriga fonder sammantaget. Både på lång och kort sikt.

Trygg avkastning på lång sikt i etiska fonder

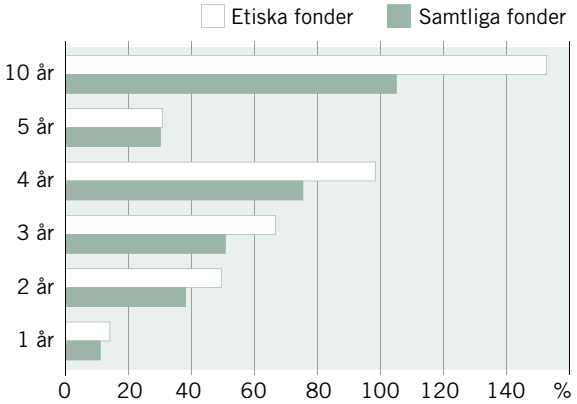

Källa: Svensk Fondstatistik 2006/Folksam Etikrapport 2006

De etiska fonderna har i snitt gett en högre eller lika hög avkastning som andra fonder.

Lägre avgifter för den som sparar etiskt

Den samlade forskningen visar att det inte finns något samband mellan hög avkastning och höga avgifter. Det innebär att en kostnadseffektiv förvaltning kan ge lika hög avkastning som en dyr förvaltning. Detsamma gäller etiskt pensionssparande. Exempelvis är avgifterna för KPA Pensions etiska fonder lägre än snittet för övriga fonder i Sverige.

Den genomsnittliga förvaltningsavgiften för fonder i Sverige är 1,21 procent[1]. Det är cirka tre gånger högre än avgiften för KPA Pensions etiska fonder som är 0,4 procent.

Diagrammet nedan visar skillnaden i avgift mellan etiskt sparande i KPA Pension och den genomsnittliga avgiften för fonder i Sverige. Över en sparperiod på 30 år, som inte är ovanlig, blir skillnaden i avgifter betydande. Avgiftsskillnaden blir cirka 4 000 kronor per år i snitt under sparandetiden för den som tjänar 300 000 kronor per år. För höginkomsttagaren äter avgifterna upp ännu mer av pensionen i kronor räknat.

Högre pension med lägre avgifter

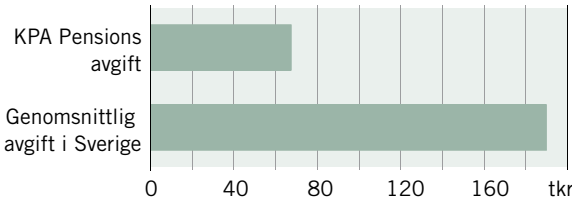

Här har vi utgått ifrån en person som tjänar 300 000 kronor om året och där avgiften som betalas in till tjänstepension motsvarar 4,5 procent av lönen. Beräkningen baseras på att personen arbetar i 30 år. Vi har inte tagit hänsyn till löneökningar men däremot till en avkastning på 5 procent i snitt per år.

[1] Källa: Fondbolagens förening

Nya möjligheter för etiska placeringar

Pensionspengar som placeras etiskt får dubbel effekt. Dels bidrar pengarna till ett hållbart samhälle. Dels ger de pensionsspararna en trygg framtid.

Mikrokrediter och skog är exempel på framtida intressanta investeringsområden för pensionspengarna. Än så länge är dessa marknader alltför outvecklade för att pensionen ska kunna placeras tryggt. KPA Pension följer dock utvecklingen intensivt.

MIKROKREDITER BEKÄMPAR FATTIGDOM

Ett allt mer framgångsrikt exempel på kampen mot fattigdom är så kallade mikrokrediter. Därför fick Muhammad Yunus och Grameen Bank Nobels fredspris 2006.

Mikrokrediter innebär att människor i fattiga länder, oftast kvinnor, får möjlighet att låna en mindre summa pengar. Lånen kan vara allt ifrån några hundralappar upp till 10 000 kronor. För många blir det tillräckligt för att köpa en symaskin eller en ko och

Fakta om fattigdom

- Totalt finns 2,2 miljarder barn i världen. Av dessa lever en miljard i fattigdom.
- 40 procent av jordens befolkning lever på mindre än två dollar per dag.
- U-ländernas skuldbörda är enorm. Skulden som ska återbetalas är mer än tio gånger större än bidragen.
- 1,1 miljard människor i u-länderna har inte tillräckligt med dricksvatten.
- Under 2003 dog 10,6 miljoner fattiga barn innan de fyllt 5 år. Detta motsvarar samtliga barn i Tyskland, Frankrike, Italien och Grekland.

Källa: UNICEF, FN

därigenom kunna klara sin försörjning. Avsaknaden av en fungerande kreditmarknad i u-länderna gör annars att människor tvingas ta dyra lån. Räntor på 300-3 000 procent är ingen ovanlighet.

70 procent av de allra fattigaste i världen är kvinnor. För dem som får mikrokrediter kan lånen vara livsavgörande. Kvinnor tar ofta ett stort ekonomiskt ansvar och gör investeringar för hela familjens bästa. Eftersom mikrokrediter är relativt nytt är tillgången på kapital än så länge knapp men investerare börjar få upp ögonen för denna nya investeringsmöjlighet.

PENSIONSPENGAR KAN VÄXA SOM TRÄD

Intresset för att investera i skog och skogsfastigheter ökar starkt i takt med den ökade fokuseringen på klimatförändringarna. Skogsinvesteringarna i Sverige har under de senaste tre åren ökat med totalt 60 procent, enligt LRF Konsult. Skogen minskar växthuseffekten genom att ”äta upp” koldioxid. Dessutom förväntas skogen kunna användas allt mer till förnybara bränslen.

Genom att investera i skog kan förvaltare av pensionspengar kombinera ett ansvar för miljön och samtidigt få en god avkastning på lång sikt.

Etiska placeringar lönar sig

- Pensionspengarna utgör en tredjedel av det samlade börsvärdet i världen. Pensionssparare som väljer etiskt får makt att påverka företagen att verka för en hållbar utveckling.
- KPA Pension driver på företagen för att genomföra förbättringar, framför allt inom miljö och mänskliga rättigheter. Vi investerar inte alls i vissa områden, som exempelvis vapentillverkning.
- Det lönar sig att investera i etiska fonder både på lång och kort sikt.
- Det finns inget samband mellan avgifter och avkastning. KPA Pension har lägre avgifter än snittet för svenska fonder.

Del 2

SÅ TYCKER ANSTÄLLDA
I KOMMUNER OCH LANDSTING
OM ETISKT PENSIONSSPARANDE

Hos oss placeras de för att ge mesta möjliga avkastning och du kan vara säker på att de inte hamnar i vapenindustrin. Dessutom har vi lägre avgifter än de flesta.

KPA
PENSION
En bättre framtid

Etiskt pensionssparande allt viktigare

I Sverige har vi rätt att välja hur pensionspengarna ska placeras. Men allt färre utnyttjar den rätten. Idag är det bara 20 procent som aktivt väljer för sin pension, att jämföra med 2000/2001 då hela 50 procent valde. Ändå handlar det om en stor summa pengar över ett arbetsliv. De här pengarna har vi alla rätt att via val placera i olika fonder eller bolag. Kanske tycker många att det är krångligt och svårt. Eller så känns det oviktigt just nu eftersom det är så lång tid kvar till pension.

I själva verket är det inte så komplicerat. För de allra flesta handlar det om två eller tre val. Och i samtliga fall kan man välja att placera pensionspengarna etiskt.

KPA Pensions löpande undersökningar visar däremot att intresset för etisk pension ökar. Naturligtvis påverkas detta av att klimatfrågan och mänskliga rättigheter kommer allt mer i fokus. För att titta närmare på vad anställda i kommunsektorn anser om etiskt pensionssparande har KPA Pension under våren 2007 låtit göra den här undersökningen.

Bara hälften vet att man kan pensionsspara etiskt

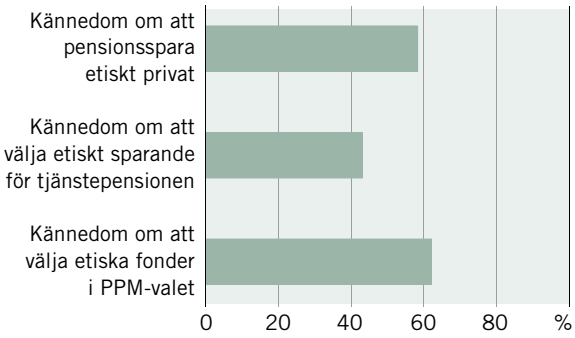

Drygt 40 procent vet att de kan pensionsspara etiskt för sin tjänstepension. Omkring 60 procent känner till att de kan spara etiskt genom PPM-valet och för sin privata pension.

Resultatet visar bland annat att:

- Bara hälften av de kommun- och landstingsanställda känner till att de kan välja etiska placeringar för sin pension.
- 4 av 10 vet inte att de kan välja etiska fonder i PPM-valet eller att de kan spara etiskt för sin privata pension.
- 6 av 10 känner inte till att de kan välja att placera sin tjänstepension etiskt.

Fakta om pensionsval

Premiepension: Den allmänna pensionen kommer från staten. Premiepensionen är en del av den allmänna pensionen. Var och en väljer själv var pengarna ska placeras. Valet kallas PPM-valet.

Tjänstepension: Arbetsgivarna betalar varje år in pengar till de anställdas pension. Var och en väljer själv vilket bolag som ska förvalta pengarna. Tjänstepensionen kallas KAP-KL för anställda i kommuner eller landsting/regioner.

Källa: KPA Pension

ETT ENKELT SÄTT ATT PÅVERKA FRAMTIDEN

Bland dem som vet vad etiskt pensionssparande innebär och som sparar etiskt, anger de flesta att de vill vara med och påverka företag att arbeta mer etiskt. Ytterligare starka skäl är att många anser att det känns bra för samvetet liksom att de vill ta ansvar för framtiden. Resultatet visar med andra ord ett aktivt ställningstagande som bygger på att de vill bidra till en bättre framtid.

De som *inte* sparar etiskt anger framför allt att de ännu inte kommit sig för och att de inte känner till etiskt pensionssparande. Anledningen är alltså inte ointresse.

Etiskt pensionssparande existerar i allra högsta grad, även om det är ett okänt fenomen för en del. Många av dem som känner till möjligheten väljer att låta pengarna verka för en bättre miljö och mänskliga rättheter fram tills att de själva behöver dem.

Starkaste skälen för etiskt pensionssparande

20 procent av dem som idag pensionssparar etiskt gör det för att de vill vara med och påverka företag att verka mer etiskt.

PENSIONSBOLAG BÖR PLACERA ETISKT

Även om kunskapen om etiskt pensionssparande är låg, tycker nästan alla som har deltagit i undersökningen att pensionsbolag ska ta ett ansvar för etiska frågor. Nästan ingen tycker att det är oviktigt.

Slutsatsen blir att de flesta kommun- och landstingsanställda ser det som självklart att det pensionsbolag som de har sina pensionspengar i placerar etiskt. Så är det dock inte i praktiken vilket vi skriver om i del 1 av rapporten.

Viktigt att pensionbolag arbetar för mänskliga rättigheter och för en bättre miljö

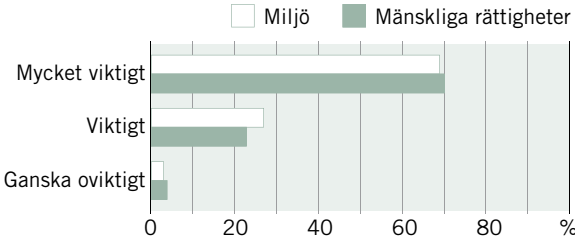

7 av 10 kommun- och landstingsanställda tycker att det är mycket viktigt att deras pensionsbolag arbetar för mänskliga rättigheter och för en bättre miljö.

ARBETSGIVARNA OCH FACKEN MÅSTE TA SITT ANSVAR

Nästan alla som deltagit i undersökningen tycker att det är viktigt att arbetsgivarna och de fackliga organisationerna tar sitt ansvar för att placera pensionspengarna etiskt.

Ett sätt för arbetsgivarna att vara lyhörda för sina anställda och deras krav och önskemål, kan vara att låta etiken spela roll när pensionstjänster upphandlas. På motsvarande sätt tar kommuner hänsyn till olika miljöfaktorer när de upphandlar varor och tjänster. Ett annat sätt kan vara att arbetsgivarna och facken bjuder in till information om etiskt pensionssparande.

Anställda kräver att arbetsmarknadens parter tar sitt ansvar för pensionspengarna

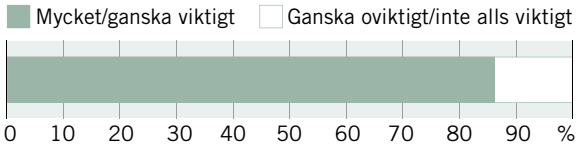

9 av 10 anställda inom kommuner och landsting anser att det är viktigt att arbetsgivarna och facken tar ansvar för att deras pensionspengar placeras etiskt.

KLIMATFRÅGAN SKAPAR TRENDBROTT

Miljö är det område som de flesta ser som viktigast att engagera sig i, när de får prioritera ett enda område. Här har skett ett trendbrott sedan tidigare undersökningar. Tidigare har mänskliga rättigheter varit det allra viktigaste området för anställda i kommuner och landsting.

Andra tydliga resultat är att engagemanget för vapenfrågor fortsätter att öka medan området djurrätt går tillbaka.

Miljön viktigast när de anställda måste prioritera

När de anställda i kommunsektorn tvingas prioritera är miljö det viktigaste området.

Vikten av att engagera sig i miljöfrågor avspeglar sig i den oro många känner för klimatförändringarna. Det ligger också nära till hands att anta att oron har ökat med tanke på allt fler rapporter om översvämningar, stormar och höjda temperaturer.

Oron för klimatförändringar är något större bland kommun- och landstingsanställda än hos den övriga befolkningen. Det visar tidigare undersökningar som KPA Pension har gjort. Undersökningen här ger inget tydligt svar på varför det är så. Möjligen kan förklaringen ligga i att cirka 80 procent av de anställda i kommuner och landsting är kvinnor. Våra tidigare attitydundersökningar och djupintervjuer har visat att särskilt kvinnor är engagerade i frågor som rör miljö och mänskliga rättigheter.

De flesta är mycket oroade över klimatförändringarna

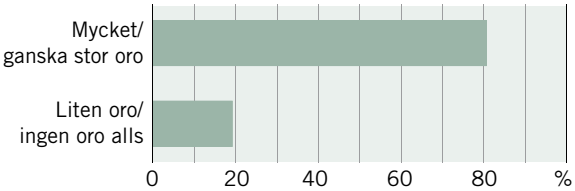

8 av 10 inom kommunsektorn känner stor oro inför klimatförändringarna.

Den som väljer etiskt pensionssparande skulle enkelt kunna minska sin oro för klimatförändringarna – exempelvis från hängmattan med ett kryss på valblanketten. Vår undersökning visar dock att det idag endast är en fjärdedel som anser att de genom sitt etiska pensionssparande bidrar till en bättre framtid. De flesta ser med andra ord inte kopplingen mellan hur de placerar sin pension och hur detta kan påverka företagens miljöarbete.

Resultatet i korthet

- De anställda i kommuner och landsting anser att det är mycket viktigt att deras pensionspengar placeras med tanke på miljö och mänskliga rättigheter.
- Att vara med och påverka företag att vara etiska, att det känns bra för samvetet och att vilja ta ansvar för framtiden. Det är de främsta anledningarna till att pensionsspara etiskt.
- De anställda kräver att fack och arbetsgivare tar ansvar för att pensionspengarna placeras etiskt.

Våra etiska placeringskriterier

KPA Pension placerar alla pensionspengar etiskt enligt tydliga placeringskriterier. Det betyder att när vi placerar pensionspengar är det inte enbart för att de ska ge högsta möjliga avkastning – de placeras också med mesta möjliga omtanke om människa och miljö.

MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Vi placerar dina pengar i företag där mänskliga rättigheter respekteras. Genom att föra en dialog med företagen, påverkar vi dem att ta ett större ansvar för frågor som rör mänskliga rättigheter.

MILJÖ

Vi placerar dina pensionspengar i företag som aktivt arbetar med att minska sin negativa påverkan på miljön. Vi tar en aktiv roll i utvecklingen av grönare energi genom att endast investera i ett fåtal noggrant utvalda energibolag som arbetar för att utveckla hållbar energi.

KORRUPTION

Vi vill påverka företagen vi investerar i att förhindra korruption i sina affärsrelationer. Korruption är ett stort problem i många länder då konkurrensen sätts ur spel, tillväxten hämmas och den sociala utvecklingen bromsas.

VAPEN

Vi investerar inte i verksamhet som skadar människa och miljö. Ett sådant område är vapen. Vapen har vi definierat som produkter med ändamålet att döda, stympa eller ödelägga och som säljs till militära användare.

TOBAK

Vi investerar inte i företag som producerar tobaksprodukter. Med produktion av tobak avser vi ägande av tobaksplantager samt produktion av cigaretter, cigarrer, piptobak, snus, tuggtobak och andra tobaksprodukter.

ALKOHOL

Vi investerar inte i företag som producerar alkohol. Med alkoholhaltiga drycker menas drycker som har en högre alkoholhalt än 2,25 volymprocent.

SPEL

Vi investerar inte i företag som sysslar med kommersiell spelverksamhet. Med kommersiell spelverksamhet avser vi kasinon och spelklubbar.

På www.kpa.se kan du läsa mer om våra placeringsregler och vilka företag vi inte investerar i.

9175/1005 07.09

KPA Pension är det ledande pensionsbolaget inom kommunsektorn. Sedan starten 1922 har vi erbjudit våra kunder konkurrenskraftiga pensions- och försäkringslösningar. KPA Pension är också pensionsbolaget som tänker ett steg längre. Vi vill ge våra kunder en trygg pension i en hållbar framtid och tar därför ett aktivt samhällsansvar. KPA Pension förvaltar över 50 miljarder kronor. Vi har idag hand om pensionen för en miljon anställda i kommuner, landsting, regioner, kommunalförbund, kommunförbund och vissa kommunala företag. Vi ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Landsting.

KPA
PENSION

BESÖKSADRESS: ÖSTGÖTAGATAN 90 POSTADRESS: 106 85 STOCKHOLM
TELEFON 08-665 04 00, KUNDSERVICE 020-650 500, WWW.KPA.SE